

GIOVANNI BOCCACCIO - DEKAMERON

LITERÁRNÍ TEORIE

Literární druh a žánr:

cyklus 100 novel (próza, epika)

Literární směr:

vytvořeno v letech 1348-1353 – střední období autorovy tvorby; období renesance

Slovní zásoba:

spisovný jazyk; mnoho metafor; občas nalezneme i archaismy nebo knižní výrazy

Stylistická charakteristika textu:

psáno srozumitelně; monology vyprávěčů i dialogy (přímé řeči); velmi dlouhá souvětí (typické pro období renesance); střídání optimismu a ironie

Vyprávěč:

vyprávěči jednotlivých příběhů jsou všechny hl.postavy (7 žen a 3 muži) – každá postava vypráví v jeden konkrétní den

Postavy:

Filomena; Pampinea, Fiammetta, Emilia, Lauretta, Neifile, Elisa, Pamfilo, Filostrato, Dioneo

Děj:

v úvodu autor velice věrně popisuje dobovou morovou nákazu; samotný příběh je o 10 lidech (3 muži a 7 žen), kteří před morovou nákazou utečou z Florencie na venkovské sídlo; každý večer (po dobu 10 dní) se všichni sejdou a vyprávějí si různé příběhy a historky (poučné, moudré, smutné i zábavné); pokaždé si jich řeknou celkem 10 (10 x 10 = 100 novel) → po uplynutí 10 dnů se vrátí zpět do Florencie; VYBRANÉ PŘÍBĚHY: Den druhý – příběh druhý: kupec Rinaldo z Asti se po vyřízení všech záležitostí v Bologni vydává na cestu zpět domů → narazí však na lupiče, se kterými se dává do řeči, protože netuší, co jsou zač → chvíli se k němu chovají hezky, ale brzy ho okradou → Rinaldo zůstane v mrazu pouze v košili → vydává se na cestu a narazí na dům, kde bohatá vdova čeká na svého milence → ten se neukázal, a tak pohostí dobrým jídlem a koupelí zkrhlého Rinalda → poté si ho odvede do své komnaty → ráno mu na cestu dá peníze a oblečení (aby nic nevyzradil) → Rinaldovi se nakonec vrátí i jeho kůň a peníze, jelikož lupiči byli ještě téhož večera chyceni; Den pátý – příběh druhý: na ostrově Lipari (poblíž Sicílie) žila bohatá a krásná Gostanza → zamilovala se do mladého Martuccia → ten byl ale chudý, a tak její otec nechtěl povolit svatbu → Martuccio se rozhodl, že zbohatne, aby si svou milou mohl vzít → stal se pirátem a začal přepadávat lodě → jednoho dne však byl poražen a vsazen do vězení → Gostanza se domnívala, že zahynul, a tak vyjela na loďce na moře spáchat sebevraždu → to se jí ale nezdařilo, místo toho doplula až do města Susa, kde se o ni postarali → nakonec se se svým milencem šťastně setká

Kompozice:

dílo je děleno do sta novel; každých deset novel zobrazuje 1 den; jednotlivé příběhy mají běžnou chronologickou kompozici vyprávění (děj na sebe časově navazuje)

Prostor:

Itálie (palác – úkryt před morovou epidemií; okolí Florencie)

Čas:

14. století (během 10 dní)

Význam sdělení (hlavní myšlenky díla):

dobové svědectví o společenském stavu v tehdejší Itálii; věrný popis morové nákazy

LITERÁRNÍ HISTORIE - společensko-historické pozadí vzniku

Politická situace (mocenské konflikty, aj.):

značný rozvoj italské a poté i evropské renesance (14. a 15. století); extrémně těžké období (14. století) - špatné klimatické podmínky → hladomor → smrt 10-25 % evropské populace (1316); začátek Stoleté války mezi Anglií a Francií (1337-1453); epidemie moru → smrt třetiny až poloviny evropské populace (po r. 1347)

Základní principy fungování společnosti v dané době:

strach z ozbrojených konfliktů, nedostatku potravin a morové nákazy (14. století)

Kontext dalších druhů umění:

VĚDA A UMĚNÍ: rozvoj vědy a umění (zejména na jihu Evropy) – rozkvět období renesance (14. a 15. století); ARCHITEKTURA a MALÍŘSTVÍ: Giotto di Bondone

Kontext literárního vývoje:

v literatuře probíhá období renesance (tvořili např. Dante Alighieri, Francesco Petrarca, aj.)

AUTOR

Život autora:

Giovanni Boccaccio (1313-1375) – italský renesanční básník a prozaik, je považován za tvůrce italské umělecké prózy; nar. se r. 1313 v Toskánsku florentskému obchodníkovi → vyslán otcem do Neapole → neapolský král. dvůr → diplomatické mise (Avignon, Řím) → r. 1348 začal pracovat na rozsáhlém Dekameronu (soubor 100 novel) → dokončeno r. 1353 → dílo odsouzeno církví → další tvorba → r. 1365 se vrátil do Florencie a začal pracovat pro tamní vládu → zemřel r. 1375; byl představitelem rané renesance; byl jednou ženatý a měl 3 děti; ZAJÍMAVOSTI: udržoval vřelé přátelství s Francescem Petrarcou, neméně slavným spisovatelem; v úvodu Dekameronu provedl jeden z tehdejších nejpodrobnějších popisů moru

Vlivy na dané dílo:

znalost měšťanského prostředí

Vlivy na jeho tvorbu:

pobyt na neapolském král. dvoře – opěvování královny nemanželské dcery Marie Aquinské; Dante Alighieri

Další autorova tvorba:

např. Fiesolské nymfy; Život Dantův; O příbězích slavných mužů; Fiammetta; aj.

Inspirace daným literárním dílem (film, dramatizace, aj.):

dílo ovlivnilo tvorbu různých děl prakticky ve všech uměleckých sférách; MALBA: např. obraz nazvaný Dekameron od - Sandro Botticelli (1487); FILM: Dekameron (film; 1971) – hudba: Ennio Morricone

Jak dílo inspirovalo další vývoj literatury:

ve 20. století na Dekameron navázal známý český spisovatel Jaroslav Hašek dílem Dekameron humoru a satiry; inspiroval se jím i např. Moliere, Shakespeare nebo Lope de Vega

LITERÁRNÍ KRITIKA

Dobové vnímání díla a jeho proměny:

v době vydání bylo dílo tvrdě odsouzeno církví

Dobová kritika díla a její proměny:

dnes je Dekameron je považován za nejlepší autorovo dílo i za jedno z nejlepších děl světové literatury

SROVNÁNÍ

Srovnání s vybraným literárním dílem:

Dekameron můžeme srovnat např. s dílem Božská komedie od Danta Alighieriho (obě díla byla napsána v období renesance v Itálii; Božská komedie je však více filozoficky zaměřena, zatímco Dekameron je zaměřen z velké části na realitu)